

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

ПРОТОКОЛ

№ 63

На 12.09.2017 г. се проведе заседание на Обществения съвет към ЦИК.

ПРИСЪСТВАХА: **Тодор Гунчев** – председател

Федерация на независимите студентски дружества

Стоил Цицелков – зам.-председател

Европейска асоциация за защита на човешките права -
България

Надежда Гологанова – Гражданска инициатива за свободни
и демократични избори

Велко Милоев – Българско сдружение за честни избори и
граждански права – Плевен

Божидар Василев - Федерация на независимите студентски
дружества

Евелина Жотева – Сдружение „Памет“

Стефан Марков – Сдружение „Нова алтернатива“

По скайп взеха участие:

Румяна Дечева:

Европейска асоциация за защита на човешките права в
България

Стефан Манов – Българско сдружение за честни избори и
граждански права – Пловдив

Дончо Пачиков – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Национална асоциация

Заседанието бе открито в 16 часа и 50 минути и председателствано от господин Тодор Гунчев – председател на Обществения съвет към ЦИК.

* * *

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Колеги, здравейте на всички. Обявявам днешното заседание за открито.

За първи път правим заседание на Обществения съвет с новото ръководство. Започваме активния сезон.

Това което бяхме изпратили като предложение за дневен ред би трябвало да сте го видели вече всички.

Д н е в е н р е д:

1. План-програма за работа на Обществения съвет за мандата 2017 – 2019 г.
2. Обсъждане предложения за проект на Обществения съвет.
3. Актуална информация от ЦИК.
4. Разни.

Има ли някой предложения за промяна в дневния ред?

Аз съм си позволил да направя присъствен списък на заседанието. Ще помоля всеки да се подпише. Този списък ще бъде част от стенограмата и ще се пази заедно с всички документи от Обществения съвет. Ще се създаде библиотека, която ще има всички стенограми от Обществения съвет. До нея ще има ограничен достъп. Само членовете на Обществения съвет ще имат право на достъп.

Опитваме се в момента с предишното ръководство да извършим преглед на цялата кореспонденция. Това ще бъде достъпно, както и всички предложения, за да имаме история на това, какво се случва в продължение на годините.

По първа точка от дневния ред - *План-програма за работа на Обществения съвет за мандата 2017 – 2019 г.*

Първо ще си позволя да ви кажа няколко думи. Радвам се, че всички сме тук. Това което ме е убедило от опита ми в работата с наблюдение на избори и от политическата ситуация в България е, че не са много хората, които имат желание да участват в подобни обществени процеси и особено когато те са изключително обществено значими.

Това което ние коментирахме като ново ръководство и като план предложение, план – програма за работа на Обществения съвет, до голяма степен се базира на идеите, които сме имали и които сме коментирали в продължение на времето през което сме били заедно всички.

Имаме няколко конкретни неща, които трябва да свършим. Първоначално искам да ви обърна внимание на много важен момент. Досега винаги Обществения съвет е бил в процес на избори. Винаги сме били притискани от хронограми. Винаги сме били притискани от събития, които са изисквали спешна намеса, спешна реакция и организация на наблюденията. В момента имаме шанса да си структурираме работата, да си направим план-програма и да предприемем някои действия за засилване чисто организационно, ако искате и аналитично да го кажем по отношение на работата на Обществения съвет.

Като част от това засилване на работата сме заложили, че трябва да се изработи план-програма за работата. Естествено това

подлежи на корекция при евентуални избори. Всеки един план-програма след това винаги може да се промени.

Бих искал да помоля всеки един от членовете на Обществения съвет да помисли какво би искал да се включи в план-програмата за работата ни. Ние със Стоил и с Михаела имаме като базисна идея какво точно да включим в този план-програма. Бихме искали 24 часа преди следващото заседание да въведем практика, ако някой има мнение, препоръки да изпрати обобщена информация, за да може всеки да се запознае и да имаме формирано становище, което да изразим независимо дали присъстват тук лично или по интернет връзка.

След последните избори към настоящия момент сме в ситуация на изготвен анализ, който все още не е разпратен. Имаме направени наблюдения, имаме и предложения за конкретни дейности.

Последното нещо, което искам да ви кажа за план-програмата. План-програма може би звучи малко по-силно като думи, но наистина ми се иска да си направим план на дейностите и да съсредоточим усилията си в обединение и да видим всяка една от организациите в какво е добра, за да може когато има следващи избори, когато решим да направим нещо, да знаем и да разпределим достатъчно добре отговорностите. Това което аз съм наблюдавал до момента в работата на Обществения съвет е, че имаме хора, които са много добри в определени области, докато в определени други области не разполагаме с конкретни експерти, които в някои случаи се оказват критично важни. Давам само за пример, че в началото когато се заговори за електронно и за машинно гласуване ние не разполагахме с конкретни експерти, които да ни дадат информация в чисто техническо естество, каква е разликата между електронно, електрическо и машинно гласуване. Така че този план-програма е с

цел самите ние да си структурираме дейността. Той не е за да излезе някъде в публичното пространство. Той не е за да го спазваме строго и конкретно и по него да изпълняваме дадени цели.

Второто нещо, което е свързано с работата ни и което бих искал да го кажа, когато коментираме ще искам всеки един от вас, както вече сте ни гласували доверие на ръководството, но ще искам всеки един от вас да участва както досега сте го правили активно. Винаги сте си казвали мнението, винаги сте давали препоръки. И затова когато има дневен ред ще държа всеки един от нас да си казва мнението. Това което искам да ви помоля за план-програма за работата на на Обществения съвет за следващия мандат, ако имате някакви мнения, някакви препоръки, някакви съвети на база на това, което досега имате като опит или като правене на анализ, който сте си извадили като изводи, може би е момента да си го споделим. Може да отделим малко време, за да каже всеки един от нас накъде да насочим усилията си.

Аз реално ще кажа накъде мисля, че трябва да се съсредоточим. Мисля, че един от проблемите, които ние трябва да решим като Обществен съвет е до голяма степен разпределението на дейността в самия Обществен съвет по отношение на експертизата, както вече казах. Някои от нас са много добри в конкретна област, някои от нас са добри в наблюдение на изборите извън страната, някои са добри в чисто научните аспекти на изборните системи. Нашата организация до голяма степен може да разчита на голяма база от наблюдатели, които са подготвени и най-малкото са участвали в конкретни избори и знаят какво да наблюдават. Така че според мен би трябвало за следващите избори да направим достатъчно добра организация за разпределение и наблюдение на конкретни места, от които може да извадим изводи и препоръки. Като пример давам, че недействителните бюлетини, една от идеите,

които по-късно ще обсъждаме, ако видите са съсредоточени в конкретни географски региони от страната. Може би има някакво влияние това и към които при следващи избори би трябвало да се насочим. Това е което мога аз да предложа.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Нашата организация има представител при вас. Аз много накратко ще спомена, че бих препоръчала онези теми, които до момента са договорени с ЦИК, да ги запазим като приоритети в нашата работа. Съответно тези, които имат право да гласуват, да решат кое ще остане за публични събития, такива каквито сме правила и в миналото без финансиране от вън и кое ще бъде отредено за евентуален проект с ЦИК. Другото като дейност, за което говорихме и на предишни заседания. Да направим всичко възможно да се отворим към онези организации, които до момента не членуват, но които наблюдават избори, както национални наблюдатели, така и организации наблюдатели регистрирани за местните референдуми из цялата страна.

СТЕФАН МАНОВ: Аз бих акцентувал върху това, че действително в следващите месеци няма предвидени общи избори, но има частични, които по житейски обстоятелства се пораждат, подали оставка, починали кметове. Но има и други неща, които текат като легенда, хронограма. Мисля най-вече за електронното дистанционно гласуване и експериментите с него, които трябва да се осъществят най-напред като симулации тази година, а по-нататък и като експерименти догодина. И ми се струва, че ние може да сме доста активни в тази област. Другата тема е машинното гласуване. Там нещата са като че ли повече в ръцете на изпълнителна власт и депутати. Струва ми се, че може да сме активни и като експертиза и като катализатор по темата за електронното дистанционно гласуване. Имаме конкретни идеи, за които говорих със Стоил Цицелков последния път. Той ще ги сподели предполагам малко по-

нататък в хода на заседанието. Идеята ми беше, че в този период има неща, които са активни. И едно от тях е електронното дистанционно гласуване.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз първо искам да изкажем благодарност на Руми Дечева за усилията, които употреби. Предлагам да обмислим да остане да речем почетен член на Обществения съвет, заради приноса и експертизата и това, което може да направи и в бъдеще.

Второ, разговарях с Руми Дечева преди скайп връзката, че може би най-същественото направление, в което може да сме полезни по принцип е по този въпрос, който ние от две, три години дискутираме за обучението на ЦИК и РИК членовете. Вярно е, че въпроса е сложен, въпроса е тежък и е свързан с партиите и техните предложения и кандидати, обаче според нас той е толкова важен, че не е за пренебрегване и може би е достатъчно всеобхватен. И не съм сигурен, както и Стефан каза, евентуално да бъде нещо като елемент на нашето отношение към електронното гласуване. Тъй като там информацията на СИК, РИК и на ЦИК са практически нулеви към момента, дотолкова доколкото всичко това е експеримент.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Имаш ли конкретно предложение по отношение на електронното гласуване, да излезем с меморандум, със становище, с резолюция, с някакво решение?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: За съжаление не съм прочел последните документи. Мога в рамките на ден, два да ги прочета и да изпратя едно общо писмо до всички като мнение.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: За електронното гласуване това, което четох, обществената поръчката която е обявена, там в момента в който някой специалист изготви нещата е предвидено, че ще има представяне във вид на конференция. И трябва да осигурят голяма зала, в която да има места за ЦИК, Обществения съвет, Парламента.

Ще го намеря и ще ви го препратя, за да се запознаете. Още никой не е спечелил поръчката. Но в момента, в който някой я спечели и започне да я реализира сме предвидени като наблюдатели и на самата презентация.

СТЕФАН МАРКОВ: Мисля, че поръчката беше за машинно гласуване.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз също мисля, че става въпрос за машинното гласуване.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Колеги, поръчката според мен е спечелена от новата Агенция за електронно управление. Ще намеря координати. Ще ви изпратя имейл и телефон на шефа ѝ. Според мен тази поръчка е спечелена и тя се движи от тази Агенция.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Спечелена е миналата седмица. Имаше двама кандидата. В началото на месеца отвориха двете оферти. И доколкото разбрах миналата седмица има избран един. Има срокове след приключване на обществената поръчка, които може да се оспорва преди да бъдат обявени. Подозирам, че всеки момент ще научим кой е спечелил. Но е за интернет гласуване за три симулации до края на тази година.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Това което аз гледам е, че все още няма обявена за спечелена. Може би наистина все още текат някакви срокове по обжалване, по сключване на договор. Наистина е добре да проверим докъде е стигнало.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ако стигне до практическото реализиране трябва да се включим като наблюдатели. И ако има някакъв форум от типа на конференция или кръгла маса да участваме.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Може ли да се включа по конкретната тема. Говорихме и със Стефан, той също може да разкаже. Мислихме като Обществен съвет с цел да засилим нашата

обществена полза, защото в момента ние сме да кажем експертен съвет. Много от нас имат отношение към изборите. Занимават се с това с години. Това е много хубаво и мисля, че е добре за работата. Но липсва този контакт с останалата част от обществото. Конкретно по темата за електронното гласуване и за новата поръчка за машини и за технологии, мислихме, че е хубаво ние като Обществен съвет да поканим спечелилия търга да ни представи тази машина чисто технологично. Ясно е, че са скъпи тези машини. Чисто технологично какви възможности дава. Да получим информация за да е по-прозрачно, за да се увеличи доверието. Да може като Обществен съвет да ни бъде представено на нас. Ние като хора, които имат някакво отношение да изразим нашето мнение.

Бях поел ангажимент и ще го направя, но искам да го обсъдя с вас, ако сте съгласни, да говорим с Дома на Европа. Да разговаряме и ако може да направим това събитие там, което ще даде възможност да дойдат външни журналисти. Ние ще бъдем домакин на събитието, когато ние го организираме. Защото каквото и да правят ЦИК ние ще бъдем гости. Не че има нещо лошо, но е различно. Аз отдавна съм в тези неща. Мая Манолова когато организира такива представяния, присъствах на няколко такива представяния за машинно гласуване и е много полезно. Човек наистина може да види за какво става дума. Представяте си го. Разбирате технологията на гласуване. Защото едно нещо е машина, но като става дума за избори и за хора малките детайли са много важни. Човек получава ли разписка за какво гласува, накрая ли го е виждал.

При едно такова представяне всеки може да се запознае какво се случва. Една симулация даже. Това го обсъждахме. Ако сте съгласни да го задвижим.

СТЕФАН МАНОВ: Аз също съм съгласен. Понеже говорихме със Стоил да допълни идеята. Нека да го направим отвъд въпроса за обществената поръчка и конкретния избран, за да не се окаже, че интерферираме с този процес. Да го направим по-отворено като дискусия около електронното дистанционно гласуване, дали да го има или да го няма. Световни практики, виждания по технологични решения, изобщо малко по-отворено. Смятам, че като бивш член, защото е престанал да съществува Инициативния комитет „Гласувай без граници“, защото референдума е минал и тези комитети са за информационно разяснителната кампания. Съществуват връзките между хората. Става дума, че колегите от Комитета, които са от София може да участват, те са айти специалисти. Може да се опитаме да хвърлим светлина към действащите модели и естонския и френския. Тоест да направим една полудневна кръгла маса около тази тема, за да е не само между експертите, поръчката, ЦИК, Агенцията, но и към обществото. Не е тайна, че имаше атаки на френски избори, на американски избори. Някак си тази тема се разколебава в общественото пространство. Нека я държим будна в позитивния ѝ аспект.

Мисълта ми беше, че може да поканим и загубилия, може да поканим и други, които искат да споделят виждания. Защото сега сме малко след поръчката в период на тестове, на експерименти. Няма гаранция, че този който днес прави симулациите ще прави утре експериментите. Това са две отделни неща. Така че колкото повече въздух и участници има толкова по-добре. А и няма да ни обвинят в дублиране, така да се каже на обществената поръчка, ако се ограничим само до спечелилия и неговата визия.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Разбирам, че ти си за. Аз съм за, Стоил е за. Всички сте за.

Тогава, ако може да се обединим около едно решение, което аз първоначално бих искал да възложим на юриста Михаела Доцова. В момента тя отсъства, но да ѝ възложим да провери докъде стигна обществената поръчка, в какъв стадий е и съответно да предприемем стъпки за организирана подобна среща, презентация да го наречем. Като да провериш дали е възможно да бъде организирана в Дома на Европа.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Може ли да предложи нещо. Разширяване на темата от електронно гласуване, което според указанията на Съвета на Европа включва машинно гласуване, машинно преброяване на бюлетини и интернет гласуване с малко разширяване на темата в посока електронна демокрация. Защото отваряйки леко темата, това дава възможност да се говори за местни и национални референдуми, за набирането на подписи по интернет, което в момента е невъзможно. В момента всичко се носи на ръка. Това има отношение и към евентуалната възможност един ден ние да гласуваме он лайн. Тоест каквото и да се прави, те са много и взаимно навързани теми, които ако нямат решение по едната тема нямат решение и по другата.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Благодарим. Съгласни сме.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Може ли да помоля това, което предлагаш като формулировка, ако може да се изпрати на имейла с две изречения.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Разбира се, до теб стои един от авторите за състоянието на електронната демокрация в Европа.

СТЕФАН МАНОВ: Аз съм за. Това е хубаво отваряне. Само да бъдем внимателни откъм тайминга. Ако отворим може би цял ден трябва да е това събитие. Това е технология. Но да сме внимателни в необходимото време от Дома на Европа, което ще искаме.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Едно допълнение, ако може. Понеже Руми постави въпроса малко по-широко. Аз искам да ви върна една стъпка назад по отношение на електронния подпис на членовете на Обществения съвет, което си мисля, че е в тона на това за което говорим сега. И би ни дало възможност когато правим документи за наблюдатели по-лесно да се организираме. Искам да го поставя много по-сериозно този въпрос. Аз съм разговарял няколкократно с водещите фигури в Централната избирателна комисия. Те по принцип са съгласни. Не е проблем за тях тази сума, която е малка. За година е 20, 30 лв. и мисля, че така нашето ниво и всички отношения биха били по-сериозни. Нашите документи, които изпращаме не само по между си, а и в ЦИК и т.н. биха били съвсем законни и значими.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Предлагам този въпрос да го отнесем в точка разни, защото това не касае организирането на кръглата маса. До голяма степен и самия електронен подпис по никакъв начин не легитимира допълнително решенията, които са взети на Обществения съвет. Да не кажем, че самите решения на Обществения съвет са взети с изразяване на волята на всеки един от членовете му, а не независимо от това дали има електронен подпис или не. Но аз съм съгласен с теб, че не е проблем да поискаме електронен подпис с конкретна и ясна дефиниция какви документи ще подписваме с него. Защото аз лично като опит мога да споделя, че имам към момента два служебни и един личен електронен подпис и се налага да ги използвам само и единствено когато изпращам към официални институции. До голяма степен при нас използвайки формата на протокол подписан или взето решение на заседание. Понеже ние друга форма на взимане на решения нямаме в Обществения съвет. И аз не бих се съгласил да имаме. Това е моето лично мнение. Не виждам донадената полза от съществуването му.

Не възразявам. Може да поискаме електронен подпис при ясното очертаване за какво ще се използва.

СТЕФАН МАНОВ: Ще се опитам да го формулирам по имейл на всички.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Ако е само за подписване на документи електронния подпис, моля да се изпрати като конкретно предложение, за да може всеки един да го прочета.

СТЕФАН МАНОВ: Дончо може би имаше предвид факта, че когато се регистрираме като наблюдатели ЦИК въведе практика да изисква оригинал саморъчно подписана декларация за съгласие, но електронно подписана такава също се приема. Това е като начин да се опростява този процес за хората, които не са в София присъствено. Това мисля, че го спомена като мотив.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: По какъв начин съществуването на електронен подпис на Обществения съвет би помогнало? Това не е електронен подпис на някоя от организациите, нито на един член от нея, а той е на самата организация Обществен съвет.

СТЕФАН МАНОВ: Мисля, че предложението на Дончо не е на Обществения съвет, а на отделните членове.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Дончо да опише като предложение какво точно иска.

СТЕФАН МАНОВ: Колеги, понеже говорим за електронното дистанционно и за пръчката, аз междуременно проверих на сайта на Държавната агенция, договорът е сключен. Спечелилият е Ню Ай. Тези които са с 8000 лв. предложение. Това е по-малкото от двете като цена. Сключен е договора на 8 септември гр. София.

Решението ще помоля да се трансформира по следния начин.

Общественият съвет взе решение да възложи на ръководството да осъществи контакт със спечелилия поръчката и подписал договор за доставка. Това ще го взема от конкретното

наименование на обществената поръчка от сайта на Държавната агенция електронно управление.

В срок до следващото заседание да даде информация за осъществения разговор и коментиранията възможност за организиране на конференция, публична презентация както се нарече мероприятиято, което ще бъде организирано.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Има едно заключително изречение, което искам да кажа. Предлагам да благодарим на госпожица Жотева за усилията от нейна страна по осигуряване на комуникацията.

ЕВЕЛИНА ЖОТЕВА: Да благодарим и на Тодор и на всички, които се включиха.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Предлагам да преминем към втора точка - *Обсъждане предложения за проект на Обществения съвет.*

Към момента има изпратени три предложения. Не знам дали имахте време да се запознаете с тях. Двете идеи, които са за проекти от ЦИК са изпратени от Велко. Работили са със Стефан. Една е изпратена в допълнение от Стефан.

СТЕФАН МАНОВ: Това което аз изпратих е нашата стара колективна работа с Руми и Надя и други колеги. Мисля, че и Велко се беше включил. Аз я осъвремених и направих да е за изборите за Народно събрание 2014 г. На времето го бяхме писали за президентските 2011 г.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Колеги, имате ли какво да кажете по тези предложения?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Имам съответни бележки.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Ако сметнете, че към настоящия момент може да споделим нещо, ако не всеки един може да се върне на конкретните забележки.

СТЕФАН МАНОВ: С Надя може да обменим по имейла нейните неща. Да ги изчистим, ако нещо е видяла. Аз не съм променял кой знае какво, освен данните.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Най-добре е по електронната поща.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Каквото има като коментари да бъде изпращано до всички и да се направи в срок до три дни.

Ако е възможно коментари и забележки по трите идеи. Всеки да ги изпрати в петък до 17.00 часа. А по изпратените коментари до понеделник до 10.00 часа съответно всеки да върне, ако има нещо като забележки, като мнение, като препоръки, като предложения за промяна, за да може на следващото заседание да се коментира вече конкретно.

Аз имам две конкретни забележки, които са и към трите проекта. И трите са много приемливи теми. И трите са част от нещата, които са много възможни за изпълнение. Трябва да сме изключително внимателни със самото изпълнение на детайлите.

В едното предложение, което касае издаването на сборник. При самото описване на евентуален проект би следвало да визираме вече изготвени материали. Защото за нито един проект няма да отпуснат финансиране и никой няма да поиска за нещо, което вече е изготвено. Статията примерно на проф. Константинов и колектив от сборник, те вече са издадени и не би следвало да се търси финансово подпомагане за тях.

Това което ние би следвало да направим в проекта, да заложим нови дейности. Предложението за използване на двама човека, които да прегледат организационната структура на Централната изборителна комисия е добре, защото това е нещо ново, което го няма към настоящия момент. Те ще съберат опит, въпреки информацията, която се има в идея. Няма достатъчно оповестена и достатъчно публично предоставена информация по отношение на

структурите на изборителните комисиии в различните страни. Тоест използвайки някой, който да го направи, това е нещо в плюс за нас и ние може да извадим добри практики най-малкото, за да ги използваме. Когато има нещо изготвено от стари статии или нещо друго, не може да го включим в евентуален проект нито към ЦИК, нито към някоя финансираща институция. Защото най-малкото не е предмет на нещо, което се разработва в момента.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Може ли да задам въпрос в тази връзка. То е по процедурата. Моето разбиране до момента беше, че ние ще предложим един проект с много точки. И всяка една от нашите организации ще може да предложи експертиза на един или повече хора в различните под проекти да го наречем. Например невалидни гласове са една такава дейност в този голяма проект. Анализ на изборните администрации в Европа и възможните решения.

Мисълта ми е, че моето разбиране беше, че ние предлагаме този куп от предложения, които са изписани и които са разпространени до всички. И единствено трябва да отделим кои ще бъдат за наши публични дейности, както и Велко и Стефан, и Дончо пропагандират, за да може да имаме някакво постоянно присъствие. Докато други ще бъдат по-аналитични и ще имат отново публично присъствие, но в края на проекта или в края на дейността в рамките на проекта. Тоест, ние предлагайки сега различни дейности, както вече започнахме, те трябва според мен да влизат в рамките на онова, което вече е утвърдено от ЦИК и което предадохме и на Министерски съвет, место да се отказваме от много неща и да хващаме една дейност. Не знам на вас как ви се струва.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз съм абсолютно съгласен с това, защото най-малкото ние към момента се предполагаеше, че сме прегледали нещата и сме предложили дейности, които биха могли да влезнат в един цялостен, обобщен проект, който сме представили

както пред ЦИК, така и пред Министерския съвет. Тоест всяко нещо ново би трябвало да обясним, защо не е включено първо на себе си и на ЦИК.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: И отделно от това, може би нашите организации да поемат ангажимент за подробно развитие, което значи аргументация защо предлагаме тази тема. Какво мислим, че ще съдържа като обем. И не на последно място какви финанси мислим, че трябва да се включат. Което после да бъде обсъдено от всички. И след някакво решение да бъде представено на ЦИК и от там нататък на когото е необходимо, за да стане проект.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Една от нашите препоръки от колеги, с които го коментирахме, че като идеи са добри, но страдат от липса на конкретика. Тоест единствената конкретика, която я видяхме в анализа на недействителните. Даже и там липсва конкретика по отношение на това, колко хора, за колко време, с каква продължителност, какви дейности и какви финансови средства. Защото това, което трябва ние да представим накрая е конкретна финансова рамка. Тоест конкретни дейности с конкретни средства и конкретна продължителност. Без това по никакъв начин не можем да получим нищо.

СТЕФАН МАНОВ: Миналия път не се разбрахме така. Разбрахме се да се представи синтез на идеята, която да представи на ЦИК. ЦИК да каже съгласни сме и ние да работим тогава. Защото този проект бидейки бенефициент ЦИК, те трябва с две трети да одобряват темите. И за да не са просто бланкетно написани темите решихме по страничка и половина, две да се обясни за какво става дума и всеки се нагърби да види една тема, която му харесва и да я направи, за да може да отсеем. Защото ако ЦИК каже, това не ни харесва поради едн каква си причина или поради това, че нямаме две трети. Ние няма да изпишем шест страници подробно всичко. Няма

смисъл от толкова труд. Това беше уговорката. Да се спогодим с ЦИК. Да ни кажат за това и това сме готови да подпишем, че сме съгласни да внесем като кандидат бенефициент за програма „Добро управление“. Защото другото означава да напишем една книга от 200 страници по всичките шест, седем теми и те да кажат, тази тема не ни интересува, по тази тема не събрахме две трети.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Извинявай, че те прекъсвам, но според мен това вече е минал етап. Ние на два пъти предлагаме темите. На първата среща в ЦИК ни предложиха допълнителни теми. Това което в момента ние предлагаме, това не са само нашите предложения. Поне повече от една трета, може би половината са теми подсказани от тях. Тоест, когато ги представяхме и на Томислав Дончев това са темите за които ЦИК попита, може ли ние да бъдем за тези теми, по тези предложения може ли ние да бъдем бенефициент. На тази тема е воден разговора. Ако сега се връщаме обратно да питаме дали са съгласни, според мен ние правим две крачки назад.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Миналият път не сме разбрали хубаво, които не сме присъствали на срещата с ЦИК какво точно сте си говорили и какво точно сте се разбрали. На нас не ни е ясно. Затова ние тръгнахме да правим други неща. Трябва да ни обясните какво сте се разбрали, по кои теми и какво точно се иска да правим.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Да уточня нещо. Стефан е съгласен с теб, че не е логично да подготвим нещо, което после да кажат, това не става. От друга страна Руми е права за едно нещо. Ние вече два пъти представяхме различни идеи. Допълвахме ги. Аз ви обръщам внимание, че още на първата среща на която присъствахме повечето от ЦИК, не говоря за срещата с Томислав Дончев. На първата среща ни се каза от ЦИК, че трябва да има конкретика в самите дейности. Не може ние да кажем общо искаме

да правим анализ на недействителните гласове, а трябва да кажем, да искаме да направим анализ. Той трябва да е еди какъв си. Това което към настоящия момент може да направим, за да сме съвсем на ясно всички какво правим е, че ние имаме теми, които към момента сме подали. Ако искаме да добавим нещо допълнително и то влиза в общата рамка, която ние сме подали трябва да има мотивировка. Даже и по тези конкретни теми, които сме дискутирали, както и по тези, които днес сте изпратили, трите които ги има изпратени, трябва за всяко едно от тях да има малко повече детайли за самите нас, за да знаем какво точно искаме да направим.

По отношение на връщането на две крачки назад, ние наистина не може в момента пак да питаме ЦИК, а това дали ще ви хареса. Защото ние вече имаме предварително одобрение както от там, така и от „Добро управление“, които чакат конкретика. Но ние за да отидем при „Добро управление“ трябва да отидем с нещо. Не може да отидем просто с идеи.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В такъв случай ви моля още тази вечер или утре на тези, които не сме присъствали на срещата с Томислав Дончев и „Добро управление“ да ни изпратите това, което сте представили и темите, които сте представили. Аз ги нямам.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Изпратено е. Имаш го.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Ще го изпратя още тази вечер. Това са петте теми, които обсъждахме и на предходното заседание и ги изпратихме. Нищо друго не е изпращано и не е представяно. Срещата, която е била с Томислав Дончев беше среща на която стояхме отвън всички и дискутирахме. След това срещата продължи точно пет минути, в които се прочете това, което се изпрати. И срещата приключи.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Щом има някакви теми, за които е говорено и е обсъдено с ЦИК, да ги кажете кои са и да работим по тях и да ги разработим по-детайлно.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Това което се случи на тази среща е, че ни казаха да може, искаме конкретика. Фокусирайте се, кажете ни какво точно и ни кажете някаква рамка. Не напълно конкретно точно колко ще струва, но ни кажете някаква рамка, за да може да минем на следващ етап.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Има някои неща, които не зависят от нас. Не знам дали недействителните бюлетини влизат в тези пет теми. Примерно варианта, който Стефан предлага да докарат чувалите тук в ЦИК и тук да се работи е един вариант. Но ако този вариант се окаже неосъществим и трябва да се ходи до еднa коя си община е съвсем друга цифрата, защото има командировъчни. Става голяма разликата и няма как да го предвидиш като финансиране.

СТЕФАН МАНОВ: В началото го бяхме писали да се ходи по райони, но аз го написах да се докарат в ЦИК чувалите.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: И трите теми, които са изпратени и трите проекта са в рамката на тази обща рамка, тези общи предложения, които сме дискутирали, които излязоха от анализа и са дадени като някакъв синтез като рамка на ЦИК. Това е в тази обща рамка.

СТЕФАН МАНОВ: Може би не сме се разбрали миналия път. Аз си спомням, че трябва да попитам в нашата организация, в кои теми имат капацитет и интерес. Връщам се на това, което аз разбрах. Грубо казано беше следното. Ние тук сме определен брой хора сред които имаме капацитет, интерес, желание. И трябваше да си напишем от всичките тези пет или шест теми, които Руми правилно посочи, че сме ги комуникирали, в крайна сметка реално

за къде имаме възможност да се справим. Къде ние виждаме като физически лица и организации къде може да работим? Тръгнахме си с това всеки да напише за кое може да работи. И да каже на страничка и половина как го виждам. В такъв смисъл не бяха и обединени. Затова Велко си е направил отделни листа и аз тръгнах по същата линия. За невалидните бюлетини го бяха писали отделно. Идеята е да направим синтез на всичко това и да кажем, тези неща ние виждаме. Същевременно ако примерно на никой не му е по сърце изборни системи и тогава никой няма да може да го направи. Да не тръгнем с един голям сак и после насреща няма кой да го изпълни, защото ни липсва интерес.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Съгласен съм с теб, че наистина трябва да сме на ясно.

СТЕФАН МАНОВ: Проекти за съвместна дейност, невалидни гласове, избирателни списъци, жалби и сигнали, оспорване на резултати, купуване на гласове, гласуване зад граница. Примерно купуване на гласове и корпоративен вот. По всяка тази точка трябва да решим между нас имаме ли капацитет.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Точно за това говорих и аз, че ние в момента предложихме една обща рамка. В момента някои от нещата са разбити, но не достатъчно като конкретика. Даже не говорим за финанси, а говорим за време и за усилия. Защото това, което се разпише от там нататък трябва да проверим дали става. Погледнах, че трябва да има два варианта за избор на секции, в които има недействителни бюлетини в зависимост от това дали се съхраняват или не, в зависимост от това дали е достъпно мястото или не. Чисто законово не знам как стои въпроса. Дали е възможно.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: От ЦИК държаха като го дискутирахме този въпрос да присъства и член на ЦИК при

отварянето. Това означава, че ние не може сами да го планираме това.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Нека да си оставим време всеки от нас да разпише тези неща. На следващото заседание вече в конкретика да дискутираме. Защото според мен още веднъж трябва да ги обсъдим с ЦИК преди да отидем на среща с „Добро управление“. Там където може да се получи финансиране за конкретните идеи.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Напълно те подкрепям и поемам ангажимент по всички теми. Тъй като когато аз ги предлагам наистина осмислях дали имаме капацитет на основа на това, което познавам като опит на нашите организации. Считам, че ние може да се подготвим добре, достойно, експертно по всички теми както сме ги предложили. Да спомена само тук, че две теми ловко избегнахме, защото те не биха могли да бъдат защитени в рамките на ЦИК. Бяха интересни, подсказани на една неформална дискусия, но се оказа, че ЦИК казват не. Това, което сме предложили считам, че всичко това може да го подготвим. Така че поемам ангажимента. Това ми е като последен ангажимент. Поемам ангажимента за онова, което никой друг не се намери като доброволец, аз да го изведа в рамките на страница, за да може да го предложим за по-нататъшно обсъждане преди да тръгне да се разработва като проект, което вече съответно ще го пишат тези, които ще го работят.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Други предложения има ли? Решението е ясно. До понеделник да се получат съответните коментари или предложения или нови разработвания, за да може на следващото заседание да се обсъди. Аз мога да поема ангажимента и съм го поел вече ангажимента, с колеги от моята организация след това да огледаме идеите и да видим до голяма степен приложимо ли е. Имаме хора, които се занимават професионално с писане на

финансови предложения и на проектни предложения. Тоест може да огледаме и самия проект и да стигнем до евентуален разговор с „Добро управление“, за да не стигнем до там и да ни отхвърлят 90 процента от нещата.

Колеги, преминаваме към **трета точка** - *Актуална информация от ЦИК.*

Ще помоля госпожа Румяна Дечева да вземе думата. Госпожо Дечева, имали ли сте срещи, коментар с ЦИК. Защото това, което аз имам като информация е по отношение на участието на председателката на ЦИК на висок форум. Ако има друга актуална информация от ЦИК, тъй като сте имали някаква комуникация там.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз мога да спомена за какво става дума. По покана на ОСС председателя на ЦИК Ивилина Алексиева открива сесия. Нейната сесия е днес. Аз като бивш служител на ОСС от началото когато Комитета за сигурност и сътрудничество в Европа се превърна в организация и това стана малко след падането на берлинската стена. Стана най-голямата среща на всичките 57 към този момент държави членки на ОСС плюс 10 партньори. Като партньорските страни са от Мароко до Австралия и Япония. Тоест това е най-големия регионален форум за права на човека. Като правило срещата или този така наречен митинг, защото когато се проведе първия беше наистина един митинг в рамките на един след обяд. В момента върви в рамките на 12 дни. И всеки ден е посветен на някаква определена тема. Сесията която Ивилина Алексиева днес откри и после съответно ръководи е Изграждане на демократични институции и това включва демокрация на национално, регионално и местно ниво и демократични избори.

За първи път българин е канен да открива една от няколкото фундаментални сесии. Обикновено те са по няколко сесии, които са от основно значение за мандата на ОСС. Мога да ви кажа някои

други теми, които се засягат, ако това ви е интересно. Например основни права, равнопоставеност на малцинства и мнозинства. Това са не само етнически и религиозни. А това са и политически малцинства в участието в политическия живот на страните. Толерантност и недискриминация. Тук става дума за расизъм, ксенофобия, дискриминация, антисемитизъм и други подобни. И след като в рамките на четири дни свършват сесиите, които са по тези основни права и свободи, след това в зависимост от решение на политическо високо ниво на ОСС, следващите дни са дебати в дълбочина за това какво може да реши ОСС, за да може по някакъв начин да се подобри общото състояние на територията на тези 57 страни и десетте партньора.

Онова което за мен е много важно и интересно, че в началото когато за първи път се проведе първия митинг имаше стотина представители на неправителствени организации. Всички бяха от така наречената Западна – Северна Европа. Към настоящия момент там се регистрират около 500 неправителствени организации. Едно от моите големи желания миналата година беше по някакъв начин да финансираме и да може наш представител да участва в рамките на тази конференция. Разбира се, това е доста скъпо начинание, защото това само по себе си включва поне 12 дни престой. В рамките на тези събития се организират и паралелни. И ОСС поощрява организиране на паралелни събития. Като за тези паралелни събития не се заплаща. Тоест това биха могли да бъдат концерти, допълнителни конференции на неправителствени организации, други масови прояви. А това само по себе си е доста интересно за неправителствения сектор. Всичките тези прояви се уважават от тези няколко хиляди официални участници в тези срещи.

Това е най-общо. Ако има някои специфични въпроси съм готова да отговарям.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Благодаря. Доколкото аз разбрах ще има публична проява на председателката след като тя се върне.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Може би ще има интервюта, може би ще има нещо за медиите. Знам, че практически след един час приключва сесията, която тя председателства. Погледнах програмата. Нямам някаква по-вътрешна информация.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Колеги, ако имате нещо кажете.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Много ви благодаря за възможността за участие онлайн. Приятно довършване и приятна вечер.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз само две думи искам да кажа в точка разни, което касае вас. Не съм го обсъждал с другите колеги, мисля че госпожа Дечева е създала доста добро име, добър имидж като организация Обществения съвет и може би ще е време да помисли новото ръководство и целия Обществен съвет за благодарност, похвала, грамота, знак към госпожа Дечева за всичко това, което е направила, както и на членовете и ръководствата досега, които са били.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Единствено бих приела любезни думи и до всички, които преди това са били в Обществения съвет като се започне с председателството на госпожа Емилия Друмева и нейния екип и след това екипа на Даниел. Защото ние практически бяхме трима човека. Преди нас бяха на два пъти по трима. Наистина на мен ми се струва, че би било добре не само тези, които са председателствали дейността ни, но и онези, които са били членове и са си свършили работата, да могат да получат сертификат или нещо подобно.

Може би наистина дори без последното ръководство, а тези които са по-предишните може да ги уважим на първото публично събиране. Защото ние все пак сме и действащи. Онези които бяха може да им се връчи при първата публична проява, което ми се

струва, че ще засили медийния интерес към събитието ни. А на нас като ни дойде времето може да ни раздадете нещо такова, което наистина е мило човек да си го спомня.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Колеги, съгласни ли сте? Да, подкрепяте.

СТЕФАН МАРКОВ: Това е отлична идея. Аз също искам да се присъединя към казаното. И още от самото начало Дончо го каза. Затваряме една страница, която беше изключително богата, написана с много енергия от страна на Руми и на другите колеги и от предишното ръководство и на един много добър състав на Обществения съвет. Затова казвам, че не затваряме главата, а обръщаме страницата. Също искам да кажа като Дончо, да не прави центробежни движения Руми. Да продължава да ни подкрепя активно. Промяна няма. Който е енергичен и има желание за работа може да бъде полезен. Аз се надявам Руми да не звучи последно, което мога да свърша до довечера, а още нещо, което мога да свърша до довечера.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Обещавам.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Колеги, хубава вечер пожелавам.
Закривам заседанието.

(Закрито в 18.00 часа)

СТЕНОГРАФ:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/ С. Михайлова /

/ Тодор Гунчев /

